

Nr 279.

Av herr **Hansson** i Gårda **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 150, angående anslag för bekämpande av arbetslösheten samt lindrande av nöd.

I proposition av den 4 mars 1921, nr 150, har Kungl. Maj:t hemställt, att riksdagen måtte på tilläggsstat för 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11 millioner kronor, avsedda för bekämpande av arbetslösheten och lindrande av nöd, att efter de grunder, som äro i propositionens motivering utvecklade, användas.

Av dessa grunder framgår, att tyngdpunkten beträffande arbetslöshetens bekämpande i första hand skall ligga uti anordnandet av s. k. nödhjälpsarbeten, i andra hand kommer kontant understödsverksamhet samt utanordnande av hyresbidrag, varjämte även medel skola kunna utdelas till kommunerna såsom hjälp till icke kvalificerade arbetslösa, efter i huvudsak samma grunder, som tidigare skett genom dyrtidsanslaget, ehuru väl detta sistnämnda skulle ske i starkt begränsad omfattning.

Då riksdagen nu kommer att erhålla möjlighet att ta ställning till alla de problem, som uppstått i samband med depressionen på arbetsmarknaden, och då de principer, som departementschefen förordar beträffande nödhjälpsarbetena, även för närvarande tillämpas av statens arbetslöshetskommission, finnes redan nu erfarenhet om, huru dessa principer te sig i praktiken och huru de arbetslösa, som genom dessa åtgöranden skola erhålla hjälp, uppfatta desamma.

Såsom framgår av departementschefens yttrande på sid. 46—47 i propositionen, förekommer från de arbetslösas sida en mycket stark opposition mot de lönesatser, som arbetslöshetskommissionens verkställande organ, Skogssällskapets statsarbeten, tillämpar vid de från årets början igångsatta nödhjälpsarbetena. En dylik opposition är också enligt vår mening berättigad, och vi finna även att en ledamot av kommissionen

varit av skiljaktig mening på denna punkt, samt ansett, att lönerna äro för låga. De utgå, som kommissionen själv meddelar på sidan 18 i propositionen, med 5 kronor per dag vid daglönsarbete och med 7 kronor vid ackordsarbete, vartill kommer ytterligare en krona vid ackordsarbete på de dyraste orterna i landet, varjämte för familjeförsörjare tillämpas speciella familjetillägg av 1 krona för hustru och 25 öre för varje barn per dag. Löneskalan får sålunda följande utseende:

K a t e g o r i	Daglönsarbete per dag	Ackordsarbete per dag	Tillägg för hustru per dag	Tillägg för 2 barn per dag	Inkomst per vecka
Icke familjeförsörjare	5 kr.	—	—	—	30:—
» »	—	7 kr.	—	—	42:—
Familjeförsörjare	5 kr.	—	1 kr.	50 öre	39:—
»	—	7 kr.	1 kr.	50 öre	51:—

En familjeförsörjare med hustru och två barn kan således uppnå en veckoinkomst av högst 51 kronor. På de speciella dyrorterna tillkommer en krona per dag, varigenom inkomsten stiger till 57 kronor per vecka.

Att dessa inkomstbelopp måste betraktas såsom fullkomligt otillfredsställande, torde stå klart för alla. Även om man måste godkänna den principen, att lönerna vid nödhjälpsarbetena ej gärna kunna sättas till samma belopp som i den öppna marknaden, så måste man dock begära, att de sättas så pass höga, att icke de arbetslösa samtidigt skola behöva vända sig till fattigvården. Även från deputationer, som i förhoppning om att kunna få ändring till stånd beträffande lönerna besökt arbetslöshetskommissionen och respektive orters representanter i riksdagen, har just denna sistnämnda nödvändighet framhållits. Och att de arbetslösa, som för sin existens tvingats att preliminärt godkänna dessa villkor, finna sitt läge förtvivat, därom vittna icke minst de arbetsnedläggelser, som på olika håll ägt rum och delvis ännu pågå vid dylika nödhjälpsarbeten.

På en del håll ha även, enligt uppgift i pressen, kommunerna reagerat mot de låga lönesatserna, samt beslutat att genom kommunala bidrag möjliggöra, att den arbetslöse får en inkomst, som i någon mån räcker för de oundgängliga behoven.

Mot en ökning av hittills utgående nödhjälpslöner har anförts statsfinansiella skäl, samt vidare att en ökning av lönerna även kräver ökning av de kontanta understödsbeloppen per dag. Att dessa sistnämnda även

måste höjas, finna vi ofrånkomligt. Något förslag i denna riktning anse vi emellertid ej nödigt att här framställa, då genom den av herr Edv. Johansson väckta motionen II: 89 frågan om höjning av understödsbeloppen redan förelagts riksdagen.

Beträffande de statsfinansiella skälen få dessa icke vara avgörande. Statens improduktiva utgifter måste minskas särskilt under tider som dessa, då det gäller att bevara flera tusental av landets innevånare från nöd.

Beträffande det i utsikt ställda hyreshjälpsbidraget till arbetslösa, må detta betecknas som ett steg i rätt riktning.

Med stöd av de synpunkter, som ovan anförts, hemställa vi därför,

att riksdagen ville, i samband med beviljande av anslag för arbetslöshetens bekämpande samt lindrande av nöd, uttala, att dagsinkomsten vid nödhjälpsarbete måtte sättas till 7 kronor vid daglön och 9 kronor vid ackordsarbete, vartill för familjeförsörjare må utgå familjetillägg efter samma grunder som hittills.

Stockholm den 16 mars 1921.

G. W. Hansson,
Gårda.

Julius Hedvall.

C. V. O. Höglund.

Algot Sjöström.
